

De herdenking van den 26^e verjaardag der dood van den grooten Duitschen socialist zal in Duitschland plechtig worden gevierd.

Heden zullen de Belgische socialisten ook den heldhaftigen kampioen der volkszaak gedenken, die als burger den haat en de verachting zijner klasse dierf trotseeren en zijne tegenstrevers met fierheid, overtuiging en recht in het gezicht dierf zeggen :

« Ik ben gewapend met al de kennissen van mijnen tijd. »

De Loonen in België en in Frankrijk.

Het geliefd thema onzer tegenstrevers is dat de werklieden het in België zoo goed hebben zonder Algemeen Stemrecht als de Fransche werklieden die dit recht bezitten.

De *Journal de Liège* dierf zelfs beweren, dat de Belgische werklieden meer wonnen dan de Fransche.

La Bataille, het orgaan der mijnwerkers van den Borinage, heeft daarop geantwoord door de opgave der loonen en de levenswijze van eenige kategoriën Fransche werklieden, in vergelijking met de Belgische, en het blad daagt de burgerjournals uit een enkel cijfer te loochenen.

Wij geven het woord aan *La Bataille*:

« In Frankrijk gaat de aardewerker in staking, als hij slechts 0,45 fr. per uur of 4,50 fr. daags verdient voor 10 uren werk. Wat wint de aardewerker in België? Hoogstens 3,00 fr. daags.

De machinist der mijnen wint in Frankrijk 1 fr. per uur of 10 fr. voor 10 uren werken.

De stokers winnen in Frankrijk 0,60 fr. per uur of 6,00 fr. daags voor 10 uren te werken. In België winnen ze 3,00 fr. voor 12 uren arbeid.

De mijnwerker wint in Frankrijk 9 tot 11 fr. per dag, de schragers 6 tot 8 fr. In België zijn deze loonen 4 tot 5,50 fr. voor de mijnwerkers en 4 tot 4,50 voor de schragers. De loonen der andere werk-

lieden zijn in beide landen in evenredigheid.

Het is ons onmogelijk voor den oogenblik de loonen van al de stielen op te geven, maar eene eenvoudige wandeling in de werkersrestaurants op het uur van te noemen, is voldoende om te bewijzen, dat de Fransche werklieden het beter hebben dan de Belgische.

De dejeuner om 12 uren der Fransche werklieden, bestaat uit een stuk ossen-, schaap- of kalbsvleesch, een bord met groenten volgens het jaargetijde, daarna een stuk kaas, Brie, Gruyère of Camembert, een halve liter goede wijn, brood koffij en een glasje cognac of rhum; voor het diner om 4, of 6 ure voegt men daar eene goede vleeschsoep bij.

Er zijn uitzonderingen, maar als algemeene regel mag deze levenswijze, vooral in de nijverheids- en mijnstrakten worden aangegeven.

Overigens als de Belgische werklieden het hier zoo goed hebben dat *Le Journal de Liège*, ons dan voldoende uitleg geeft waarom 500,000 of een half miljoen Belgen hun land verlaten hebben om in Frankrijk al die ellende te gaan deelen. »

Wij verwedden een abonnement op *Vooruit* voor een jaar dat de *Journal de Liège* het antwoord zal schuldig blijven.

De Toestand in Italië.

Een boek geschreven door H. Merlino die eene grondige studie gemaakt heeft van de toestanden in zijn land, leert ons de afgrijpselijke ellende, die daar heerscht. De meeste aanhalingen zijn uit officieele stukken geput, zoodat hunne echtheid niet in twijfel kan worden getrokken.

Ziehier eenige uittreksels :

« Men sterft hier van honger, schreef De Zerbi, terwijl hij sprak over Calabrië. Men heeft mij van landlieden gesproken, die door de velden dwaalden om kruiden te zoeken en die na verscheidene weken het bestaan met deze geitachtige bezigheid te hebben gerekt, onder de vreeselijkste pijnen stierven; men heeft mij gesproken van kinderen wien de melk ontbrak,

omdat de moeder niet in staat was geweest zich te voeden.

In Lombardië konstateerde men, dat er arbeiders waren, die uit de vuilishoopen kattendarmen opzochten om er bouillon van te koken voor hunne zieke kinderen. In de Romeinsche landstreek was ieder niet onsmakelijk gewas, elk onverschillig aan welke ziekte gestorven, ja zelfs stinkend beest, eene begeerlijke spijs, afgewisseld door de « pizza » (gekookt van Turksche tarwe, zonder zout) dat het gewone voedsel der landlieden uitmaakt.

De heer Alongé deelt onzen evenzoo mede, dat de landbouwers van Midden-Cicilië nooit vleesch eten of zij moeten zich op een slinksche manier meester weten te maken van aan verschillende ziekten gestorven dieren.

In de Pouilles noemt men de soep der arbeiders « Zout water » naar de twee bestanddeelen waaruit deze is samengesteld.

In Lombardië bestaat het middagmaal van den landman uit de « polenta », die gekookt wordt van Turksche tarwemeel, welk voedsel de pellagra (een soort schurft) aankweekt; in andere streken voeden de armen zich zelfs met gebedelde of gestolen kastanjes.

In Cilento bedienen zij zich van eikels. Nooit eet de landman daar versch vleesch of wittebrood : Eene vrouw die witte brood eet noemt men in Calabrië, een burgervrouw en tegen deze wordt hoog op gezien.

Als drank gebruiken de boeren in de Pouilles, het land van den wijnstok, niets anders dan rood water en zeer dikwijls gebeurt het dat het gewone, onvervalschte water hun ontbreekt.

De woning van den landman volmaakt de schilderij van het landleven. Eigenlijk kan men naar waarheid konstateeren de afwezigheid van eenige woning, daar van het eene einde van Italië tot het andere, de boer, of slaapt in de schoone ster (Sicilië), uitgezonderd elke 14 of 10 dagen, wanneer hij terugkeert naar de stad om zijne vrouw en kinderen in de armen te drukken, of zich op de wijze der holbewoners, in grotten, in oude bouwvallen,

den zou zijn geweest, zich in zekerheid te bevinden, keerde hij terug, om lid van het revolutionaire comité te worden. Hij vuurde zijne landgenooten met woord en daad aan, en deelde wapens uit. Liwinski Dwor, zijne geboorteplaats, die zijn vriend Boleslaus Platen door aankoop had verkregen, diende als plaats van samenkomst en korrespondentie der aanvoerders. Gij wist daarvan en hebt het slechts aan mijne buitengewone zachtheid te danken, dat zij, in plaats den dood te vervallen, in uwe woning geëeseld werd. »

Taddäa's gezicht bleef onbewegelijk, zelfs toen Murawiew met hooneend gelach van eene tuchtiging sprak, die een zijner kozakken voor weinige dagen aan haar voltrokken had. Haar schaamtegevoel was toen tegen eene dergelijke onteerende straf opgekomen. Heden bewoog zich geene spier in haar madonna gezicht.

« Ik heb uwe zachtheid niet vergeten. »

« Dat is mij aangenaam, ik heb het steeds gaarne, dat men mij in goed aandenken bewaart, » antwoorde Murawiew. « Om nochtans weder op uwen vader terug te komen, zoo zeg ik u, dat mijn besluit omtrent hem reeds genomen is : Michael Liwinski zal opgehangen worden. »

« Ik weet het, uwe Excellentie. »

« Nu ? » vroeg de generaal ongeduldig. « Waarvoor zijt ge dan gekomen ? Wat hebt ge mij dan te verzoeken ? »

« De genade, die ik van uwe Excellentie

in de graftomben (romeinsche landstreek en Sardinië) of in de nissen van een onmetelijk klooster (Pouilles) verschuilt. Dokter Carbetta ontmoette in Sardinië verscheidene gezinnen, die eene graftombe bewoonden bij Saint-Antioque.

In Sardinië leven de mijnwerkers in afzonderlijke hutten, gemaakt van takken en met gedroogde bladeren gedekt, terwijl het dak puntig toeloopt.

In Calabrië moet men om op een bed te slapen getrouwd zijn. Tot aan het tweede jaar slaapt het kind op het ellendige leger waarop het 't levenslicht aanschouwde; wanneer het een broer krijgt wordt het naar het voeteneinde van het bed getransporteerd; als het derde kind ter wereld komt verlaat het 't bed en gaat op eene kast slapen; bij de geboorte van een vierde kind klimt het van de kast en legt zich in de kamer ter ruste. Weer iets later slaapt het in de open lucht.

In de Romeinsche landstreek is het bed onbekend.

In de zwavelmijnen van Sicilië worden de kinderen van beide seksen door den eigenaar gekocht van hunne gezinnen. Deze onderwerpt hen soms aan de verschrikkelijkste pijnigingen, welke o. a. bestaan in het branden van de kuiten met een gloeiend ijzer tot de blaren te voorschijn komen. Deze kinderen dalen af in de mijnen langs hellingen door de hooelen gevormd en langs gevaarlijke trappen, gegraven door een ingestorten en dikwijls vochtigen bodem. In het diepste der mijn aangekomen worden zij op den rug beladen met de delfstoffen, welke zij naar boven moeten brengen op gevaar af uit te glijden en hun leven te verliezen in de onmetelijke diepte.

De ouderen stooten hartverscheurend kreten uit, de kinderen komen weenende uit de mijn te voorschijn. Veel, ontzettend veel wordt er geleden; het grootste deel dezer menschen wordt verminkt, misvormd of verzwakt voor geheel hun leven.

De toestand van het volk in de steden is niet veel beter. Overal is het in krotten gehuisvest, behalve misschien te Turijn en Milaan. De heer Carpi verzekert ons dat

wensch, » antwoorde Thaddäa, met opzet de uitdrukking « smeeken » vermijndend, « is deze, mijn vader niet 24 uren aan den galg te laten hangen, maar mij zijn lichaam over te laten, zoodra de dood zeker is. »

Murawiew zag haar verbaasd en wantrouwend aan.

« Ha ! » riep hij, dat is een zonderling verlangen. Waarom zou het lijk uws vaders vroeger van den galg worden afgenomen, als dat anders pleegt te geschieden ? »

« Waarom, vraagt uwe Excellentie ? » antwoorde het jonge meisje rustig. « Mijn kinderplicht... »

Murawiew legde haar met een gebaar het zwijgen op. Hij dacht eenige oogenblikken over de eigenaardige soort van genade na, en vestigde zijne stekende blikken op Thaddäa. Als haar gelaat echter nochtans volkomen strak bleef, zeide hij eindelijk :

Gij zult weten, dat het lijk van een gehangene het uitsluitend eigendom van den beul is ? »

« Ik weet het, Excellentie, en... »

« En dat zoo 'n lijk moet afgelost worden ? »

« Ik verzoek u, mij de daarvoor bestemde som te zeggen. »

« Hm ! Er zijn 4000 roebels voor noodig. Het zal u zwaar vallen, die som bijeen te brengen. »

(Wordt voorgezet.)

Feuilleton van HET VOLKSRECHT 3

DE SLACHTER VAN LITHAUWEN

Episode uit den Poolschen opstand

DOOR

K. HANNEMAN

Thaddäa ging haastig naar de deur. Toen zij deze bereikte, traden twee tot aan de tanden gewapende kozakken aan hare zijde, en begeleidden haar tot aan de kamer des generaa's. Dan bleven zij voor de deur staan.

Toen Thaddäa den man gewaar werd, die zooveel onheil over haar vaderland gebracht had, kon zij eene huivering niet weerhouden. Doch dat duurde slechts één oogenblik. Dan richtte zij zich fier in de hoogte. Zij bezat eene trotsche ziel en mocht zich noch deemoedigen, noch in eene bedroefde houding voor den man verschijnen, dien men den « Slachter van Lithauwen » noemde. Zij keek hem met hare groote, heldere oogen doordringend aan !

De verschrikkelijke kommandant der Russische troepen, zat in een leunstoel achter eene tafel, waarop hij de met een dolk gewapende hand uitgestrekt had.

Murawiew was groot en beenig gebouwd. Zijn niet leelijk aanzicht was door een dichten, zwarten boord omgeven;

in zijne gelaatstreken lagen onbuigzame energie, hardheid en wreedheid. Zijne kleine grauwe oogen hadden eene stekende, onaangename uitdrukking. De vooruitstekende, eenigzins bleke lippen spraken van zinnelijkheid. Wanneer hij den mond opende, speelde er steeds een kwaadaardige trek om.

De aanvallige jonkvrouwelijke verschijning van het jonge meisje boezemde intusschen den tiran eene soort van achting in, en onder den invloed hiervan, zeide hij op tamelijk gematigden toon :

« Wat wenscht gij, mijn juffer ? Genade voor uwen vader ? »

« Neen, » antwoorde Thaddäa kortaf.

Murawiew vestigde een blik van onverholen verbazing op haar, en trok zijn dikken kop uit de schouders omhoog, waarin hij tenhalve verborgen was.

« Gij meent, » antwoorde hij dan, « dat uwe bede in dit opzicht vruchteloos ware ? Gij hebt gelijk, want voor rebellen is er geene zachtere straf dan de dood. En uw vader is er ook een. Sedert zijn achttiende jaar heeft Michael Liwinski gekampt voor wat hij Polens en Lithauwens vrijheid noemt. In het jaar 1831 nam hij deel aan den opstand in Warschau; ik nam hem gevangen, en liet hem ter dood veroordeelen. Het gelukte hem te ontvluchten, en in het buitenland een genoeglijk leven te leiden. Gij kunt uit deze woorden opmaken, dat ik goed onderricht ben. In plaats, dat hij nu te re-

er te Napsonen ge zijn in w doorbren morgen om hun stillen.

Het p Carpi er aardigst gekend

Zoo is politieke een re zwaait.

Een r waan en

Dat zij geropsta

La

Uwe de fabr gingen naar Br

Zij gi de velen tend op

Hebt strijd d schelijk door de zuchten sinds la drukt,

vloek o wensch gezocht allen w ten hee genieten arbeids

Hebt het toch de vert van goe ongelijk roofzue leer —

« Bem die her niet an de leer maakt, de genc

Hebt landhee dien gi vruchte de huu nooit e naar v ontsnap

En t landhee hunne niet; en menlev

Aan Orde n schreef lijkste komen

Uwe mijnon zalig is meer d gezoge broede voor s tieke d spoord zij in d del ge